

Perspectief voor Haagse jongeren met schulden

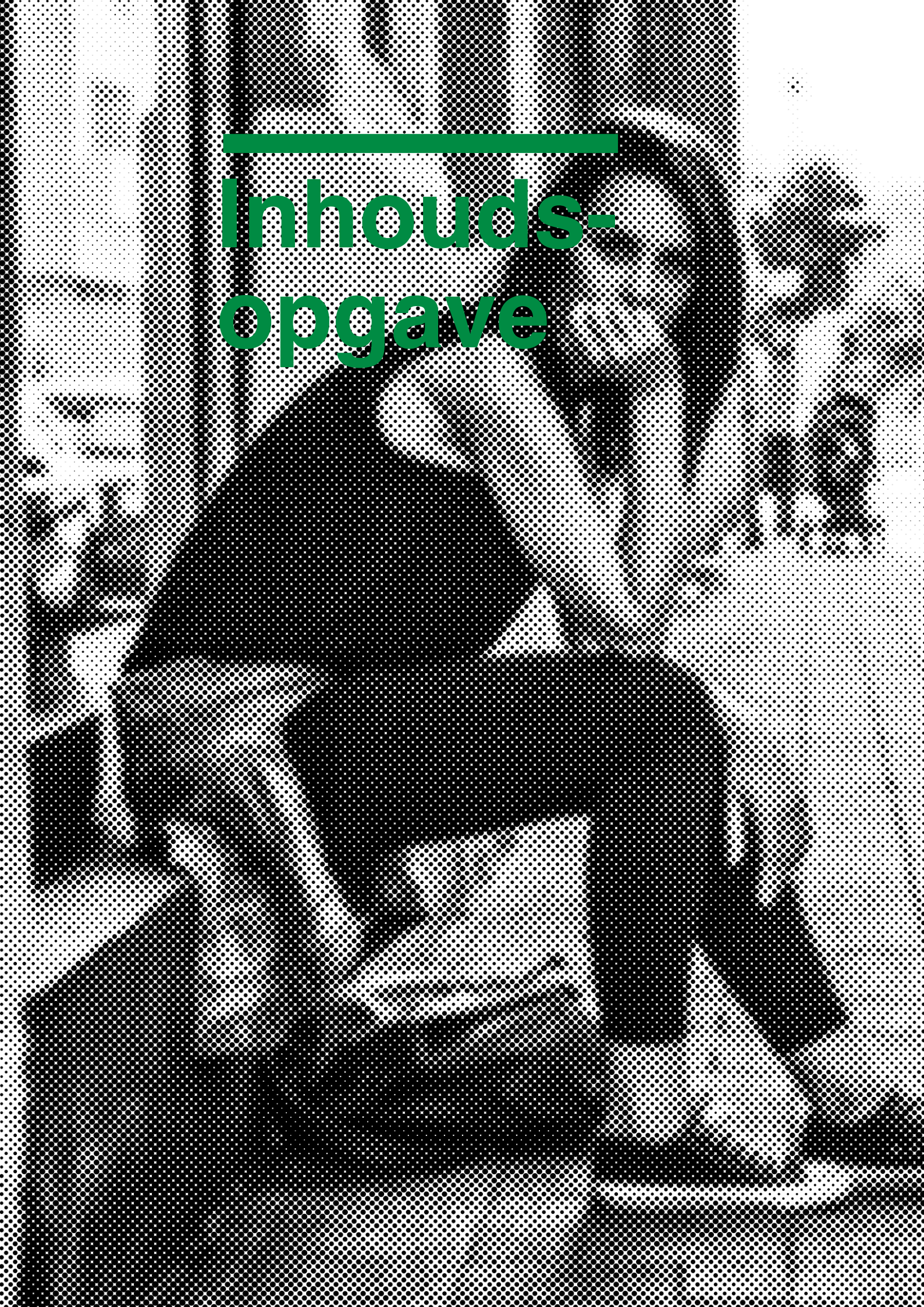
Doel en werkwijze
Jongeren Perspectief Fonds (JPF)

Den Haag

schuldenlab070.nl

society
impact

Inhouds- opgave

Voorwoord		04
Inleiding		06
Hoofdstuk 1.	Het Jongeren Perspectief Fonds	08
	1.1 Het doel	09
	1.2 De doelgroep	09
	1.3 Het Jongeren Perspectief Traject	10
	1.4 Gemiddelde trajectduur	12
	1.5 Tegenprestatie	13
	1.6 Schuldeisers	15
	Het verhaal van Zeynab	19
Hoofdstuk 2.	Pilot Jongeren Perspectief Fonds	20
	2.1 Omvang en duur	21
	2.2 Cijfers en feiten	21
	2.3 Schuldeisers	22
	2.4 Jongeren	25
	Het verhaal van Michael	29
Hoofdstuk 3.	Ervaringen en conclusie	30
	3.1 Ervaringen van de trajectbegeleiders	31
	3.2 Ervaringen van de projectleiders	31
	3.3 Ervaringen van de financieel schuldregelaars	32
	3.4 Conclusies	32
	3.5 Ook interesse?	34
	Het verhaal van Gwenda	34

Voorwoord

*"Na drie jaar dakloos te
zijn geweest, heb ik met
mijn zoontje (1) eindelijk
een huis"*

Nederland kent veel jongeren die beperkt worden bij het werken aan hun toekomst. Dit komt doordat ze kampen met schulden of door de zwakke financiële situatie van hun ouders, waardoor ze geen (vak)opleidingen kunnen betalen. In Den Haag is dat helaas niet anders. We willen voorkomen dat deze jongeren verder afglijden en dat hun schulden en de bijbehorende maatschappelijke kosten verder oplopen.

Jongeren met schulden hebben zelden toegang tot een regulier schuldhulptraject vanwege de aard en hoogte van hun inkomen. Door stress en een gebrek aan alternatieven hebben ze weinig ruimte in hun hoofd om te werken aan duurzame oplossingen. Ze raken als het ware verlamd door de schuldenproblematiek en nemen precies de verkeerde beslissingen. De opleiding wordt niet afgemaakt, werk raakt uit zicht. Er ontstaat een vicieuze cirkel en hun toekomstperspectief neemt zienderogen af. Niet alleen vervelend voor de jongeren zelf, het leidt ook tot kapitaalvernietiging en brengt hoge maatschappelijke kosten met zich mee. We mogen dit niet laten gebeuren als samenleving!

Onder het motto 'It takes a city to solve debt' heb ik samen met twintig partners het Schuldenlab070 opgericht. In het Schuldenlab070 werken we samen om innovatieve oplossingen voor schulden en armoede te ontwikkelen. Heel concreet: innoveren, experimenteren en leren van ervaringen. Een van de projecten is de ontwikkeling van de innovatieve Jongeren Perspectief aanpak (JP-aanpak). We werken nu toe naar een (extern) fonds dat met gebruikmaking van deze JP-aanpak jongeren helpt bij sanering van schulden en faciliteert in opleidingskosten. In aanloop daarop zijn we zomer 2016 gestart met een pilot.

De JP-aanpak is een uniek traject dat een integrale oplossing biedt: de jongeren krijgen intensieve begeleiding om te werken aan een financieel gezonde toekomst. Daarbij krijgen ze de kans hun opleiding op te pakken of af te ronden en worden ze begeleid naar werk of een andere vorm van participatie. Naast begeleiding wordt geïnvesteerd in de financiële kennis en vaardigheden van elke jongere, zodat zij financieel gezonde volwassenen worden.

De pilot laat zes maanden na de start al een positief beeld zien. Jongeren komen in beweging. Ze gaan zelf op zoek naar een maatschappelijke stage. We zien hen de draad van hun leven weer oppakken. En dit alles omdat de last van hun schulden weg is en zij een mentor hebben waarop ze altijd kunnen terugvallen. De pilot is innovatief en nog steeds verbeteren we onze aanpak en scherpen we deze aan in samenwerking met vele van onze partners. Desondanks willen we nu al graag de eerste resultaten met u delen. We willen namelijk ook met u de zoektocht naar een nog betere en effectievere aanpak vervolgen. En we stellen onze inzichten, kennis en expertise ter beschikking aan bijvoorbeeld andere gemeenten die mogelijk interesse hebben in deze aanpak.

Ik ben er namelijk van overtuigd dat door samenwerking en het bundelen van onze krachten, we de jongeren weer op de rit krijgen en hun een financieel stabiele toekomst kunnen bieden. Investeren in de jongeren van vandaag, resulteert in financieel gezonde volwassenen van morgen en een economisch sterke samenleving!

Namens de partners van het Jongeren Perspectief Fonds en het Schuldenlab070

Rabin Baldewsingh
Wethouder Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Februari 2017

Inleiding

Den Haag biedt jongeren perspectief

In Den Haag lopen 18.000 jongeren risico op problematische schulden. Als een jongere eenmaal schulden heeft, bedragen deze gemiddeld 11.000 euro. De jongeren in de pilot hebben zelfs gemiddeld 15.500 euro aan schulden. Het hebben van schulden en het worden opgejaagd door schuldeisers en deurwaarders belemmert deze jongeren in het starten of afronden van een opleiding en het vinden of behouden van werk. Bovendien hebben deze schulden voor hen enorme persoonlijke gevolgen en zijn de kosten voor de maatschappij hoog. Het maatschappelijk belang om deze schulden op te lossen is daarom groot.

Er zijn ook jongeren die wel aan hun toekomst werken en een opleiding volgen, maar waarvan de ouders de kosten die een (vak-)opleiding met zich meebrengt niet kunnen financieren. Risico is dat deze jongeren stoppen met hun opleiding en hun startkwalificatie niet halen.

De gemeente Den Haag maakt zich sterk voor deze jongeren. Om te voorkomen dat jongeren in schulden raken, zijn er preventieprojecten, budgetteringscursussen en advisering op maat via de gemeentelijke loketten. Ook biedt de gemeente reguliere schuldhulpverlening en voorlichting op scholen. Voor sommige jongeren wordt een regulier traject schuldhulpverlening aangevraagd en doorlopen. Maar dit reguliere aanbod blijkt in de praktijk helaas niet altijd (voldoende) aan te sluiten op de situatie en behoefte van jongeren.

Het Schuldenlab070

Onder het motto 'It takes a city to solve debt' is samen met twintig landelijke en lokale partners in 2016 het Schuldenlab070 opgericht. Society Impact ontwikkelde samen met de gemeente Den Haag het concept en bereidde de partnerships voor. In het Schuldenlab070 werken maatschappelijke partners en de gemeente samen om nieuwe oplossingen voor armoede en schuldenproblematiek te ontwikkelen. Iedereen mag meedenken hoe Den Haag schuldenvrij kan worden gemaakt. Bedrijven, banken, overheden en vermogensfondsen hebben zich al aan verbonden aan dit 'platform'. Een van de innovatieve projecten die hieruit is voortgekomen, is het Jongeren Perspectief Fonds (JPF). Het vernieuwende aan dit project is dat de problemen van de jongeren integraal aangepakt worden. Dus niet alleen de schulden, maar ook de andere leefdomeinen. Want de schulden staan zelden op zichzelf, vaak speelt er meer.

De pilot JPF is in juli 2016 gestart voor jongeren met schulden. De eerste ervaringen en reacties zijn erg positief. Er blijkt een grote vraag naar deze vorm van hulp te bestaan. De jongeren geven aan opgelucht te zijn en direct verlichting te ervaren, omdat er wordt gewerkt aan een structurele oplossing voor de schulden en er concreet een-op-een met ze wordt meegedacht over hoe ze bepaalde doelen kunnen bereiken op het gebied van opleiding, werk, huisvesting en/of (familie) relaties. Het perspectief op een structurele oplossing voor de schulden geeft ze veel ruimte. Ze staan er niet meer alleen voor en dat idee geeft hun niet alleen rust, het geeft hun ook een enorme kracht om concreet actie te ondernemen.

1

Het Jongeren Perspectief Fonds

1.1 Doel

Het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) heeft een integrale aanpak ontwikkeld om de jongeren op maat te helpen, die leidt tot een duurzaam resultaat. Uitgangspunt hierbij is dat het perspectief van jongeren met schulden (verder) afneemt als de schuldenproblematiek van jongeren niet wordt aangepakt. Het gevolg hiervan is een flinke toename van de maatschappelijke kosten voor alle partijen in de samenleving. Niets doen creëert een generatie volwassenen die weinig tot geen perspectief heeft op werk en daardoor een economisch zwakke positie inneemt. Financieel gezonde(re) volwassenen, vraagt om investering in de jongeren van vandaag.

1.2 Doelgroep

De JP-aanpak richt zich op twee groepen jongeren:

- a. Haagse jongeren tot 18 jaar die door de zwakke financiële situatie van hun ouders/verzorgers worden belemmerd in hun (vak)opleiding. Deze jongeren hebben bijvoorbeeld geen geld om hun studiematerialen te bekostigen. Het doorlopen en afronden van de opleiding zorgt ervoor dat ze een sterkere economische positie en dus perspectief krijgen. Omdat de ouders (tot op zekere hoogte) verantwoordelijk zijn voor de rechtshandelingen van deze jongeren, nemen we aan dat de meeste van deze jongeren zelf (nog) niet kampen met enorme schulden. Mocht dit wel zo zijn, dan wordt per situatie bekeken of een JP-traject mogelijkheden biedt.
- b. Haagse jongeren van 18 tot 27 jaar met schulden die daardoor worden belemmerd in hun maatschappelijke ontwikkeling, waardoor ze dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn. De aanwezigheid van schulden, zonder zicht op een structurele oplossing, maakt dat ze vooral gericht zijn op korte termijn acties (ad hoc oplossingen). Ook kunnen psychische en mentale klachten ontstaan. Bij jongeren is dit sterker omdat zij minder levenservaring hebben. De schulden vormen voor hen, naast een belemmering, een bedreiging.
 - Belemmering: de jongeren zitten niet (meer) op school, hebben geen of onvoldoende startkwalificatie en geen werk. Hun financiële situatie biedt weinig perspectief op het zelf structureel oplossen van de schuldensituatie. Door de schulden zijn de jongeren ook moeilijk(er) te activeren.
 - Bedreiging: de jongeren volgen een opleiding of zijn aan het werk maar dreigen uit te vallen, omdat ze de schulden niet kunnen reguleren.

Door in het hier en nu stevig in deze jongeren te investeren, investeren we in hun toekomst.

De ambitie is om via de JP-aanpak in de eerste instantie jaarlijks:

- a. 200 Haagse jongeren (<18 jaar) financieel te ondersteunen, zodat zij hun studiemateriaal kunnen aanschaffen en zo alsnog een startkwalificatie kunnen halen of in de praktijk een vak kunnen leren. Voor deze jongeren wordt een apart implementatieplan gemaakt. Aanvragen worden onder meer beoordeeld op inkomenssituatie van de ouders/verzorgers en de mate van noodzaak van het aangevraagde materiaal.
- b. 200 Haagse jongeren (18 t/m 27 jaar) schuldenvrij en/of schuldenzorgvrij te maken. Hierbij krijgen ze ondersteuning op maat, om zichzelf voortaan financieel te kunnen redden.

De JP-aanpak kan worden ingezet bij de volgende groepen van jongeren (18 t/m 27 jaar) met schulden:

1. Jongeren zonder (voldoende) startkwalificatie: het alsnog behalen van een startkwalificatie gaat vóór werk.
2. Jongeren die al een opleiding volgen: ze maken de opleiding bij voorkeur af.
3. Werkloze jongeren: bij geen (of onvoldoende) startkwalificatie worden eerst de opleidingsmogelijkheden verkend. Als deze er niet zijn, volgt toeleiding naar werk.
4. Werkende jongeren: het doel is de jongeren aan het werk te houden, ze schuldenzorgvrij te maken en ze kennis en vaardigheden te bieden om recidive te voorkomen. Door de aanwezigheid van problematische schulden dreigen de jongeren hun baan te verliezen. Het reguliere traject schuldhulpverlening lijkt voor dit segment voor de hand te liggen. Sommige jongeren hebben echter (tijdelijk) stevige begeleiding nodig die breed inzet op de diverse leefgebieden. De JP-aanpak biedt deze integrale begeleiding.

5. Zorgjongeren (bijv. GGZ-jongeren): het doel is de jongeren schuldenzorgvrij te maken en een stabiele leefomgeving te realiseren. Waar nodig wordt specialistische hulp ingeroepen, bijvoorbeeld bij psychische problemen.

Voor al deze groepen geldt, dat zij binnen verschillende leefdomeinen problemen ondervinden.

1.3 Jongeren Perspectief traject (JP-traject)

In onderstaand schema wordt de JP-aanpak weergegeven.

Jongeren worden voor een Jongeren Perspectief traject (JP-traject) aangemeld door in- of externe ketenpartners, dat wil zeggen een maatschappelijke organisatie, school, gemeente of zorgaanbieder. Bij de meeste jongeren zijn schulden immers vaak niet het enige probleem. Vaak speelt er meer, zoals een instabiele thuissituatie, psychische problemen, huisvesting of een verslaving (multiproblematiek). Een JP-traject is niet vrijblijvend en vraagt echt om inzet van de jongeren. De aanmelders spreken dit vooraf goed met de jongeren door.

In het JP-traject coachen we jongeren bij het werken aan hun eigen perspectief. We hanteren hierbij een integrale aanpak, waarbij trajectbegeleiders zowel de schulden als de problemen op andere leefdomeinen met de jongeren aanpakken. Voor schuldhulpverlening werken de trajectbegeleiders samen met 'technische schuldhulpverleners'. Deze 'technische schuldhulpverleners' inventariseren de schulden en maken een betaalvoorstel op maat ten behoeve van de schuldeisers.

Trajectbegeleider

De jongeren hebben gedurende het hele JP-traject een eigen trajectbegeleider. De jongere start het JP-traject met een kennismakingsgesprek met deze trajectbegeleider. Tijdens dit gesprek brengen ze samen de situatie van de jongere in beeld. De trajectbegeleider bekijkt daarnaast de situatie van de jongere los van mogelijke (systeem)beperkingen. Vervolgens beoordeelt hij of de

jongere aan het JP-profiel voldoet en serieus genoeg is om het JP-traject aan te gaan. Bij een positieve behoordeling maakt de trajectbegeleider de jongere direct duidelijk dat het traject niet vrijblijvend is en hij meteen hard aan de slag moet.

Als een jongere (nog) niet in aanmerking komt voor een JP-aanbod, wordt hij waar mogelijk (in- of extern) doorgeleid en voorzien van een 'warme' overdracht.

De trajectbegeleider gaat vervolgens aan de slag met de volgende zaken:

1. Het opstellen van een perspectiefplan. In het plan staat onder meer de duur van het traject en de tegenprestatie(s) die de jongere moet leveren op het gebied van opleiding, werk, en maatschappelijke stage.
2. Het de jongere en de (eventuele) andere begeleider(s) laten opstellen van een overzicht van de schulden en de voortgang hiervan te bewaken.
3. De begeleiding van de jongere richting school/werk/maatschappelijke stage.
4. De begeleiding van de jongere op houding en gedrag en het verhogen van zijn kennis en vaardigheden.
5. Het samenwerken met professionals bij jongeren die extra en/of gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben op andere leefgebieden dan school/werk/vrijwilligerswerk.
6. Het monitoren van het nakomen van de tegenprestatie(s).
7. Het inschakelen van de schuldhulpverlener (zodra het schuldenoverzicht gereed is) voor:
 - a. Inventarisatie van de openstaande saldo's
 - b. Opstellen van een voorstel op maat, passend bij de situatie van de jongere
 - c. Versturen van het voorstel aan de schuldeisers
 - d. Onderhandelen met de schuldeisers
 - e. Afwikkelen van de gerealiseerde voorstellen.
8. Het doen van de aanvraag bij het JPF.
9. Het ingrijpen bij (dreigende) uitval uit het JP-traject. De jongere krijgt de kans om de gemaakte fouten te herstellen. Lukt dit herstellen niet, dan moet de jongere de openstaande restschuld alsnog terugbetalen.

De trajectbegeleider is gedurende het hele traject de spin in het web

De JP-aanpak is tweeledig:

a. **Schuldenvrij of schuldenzorgvrij maken**

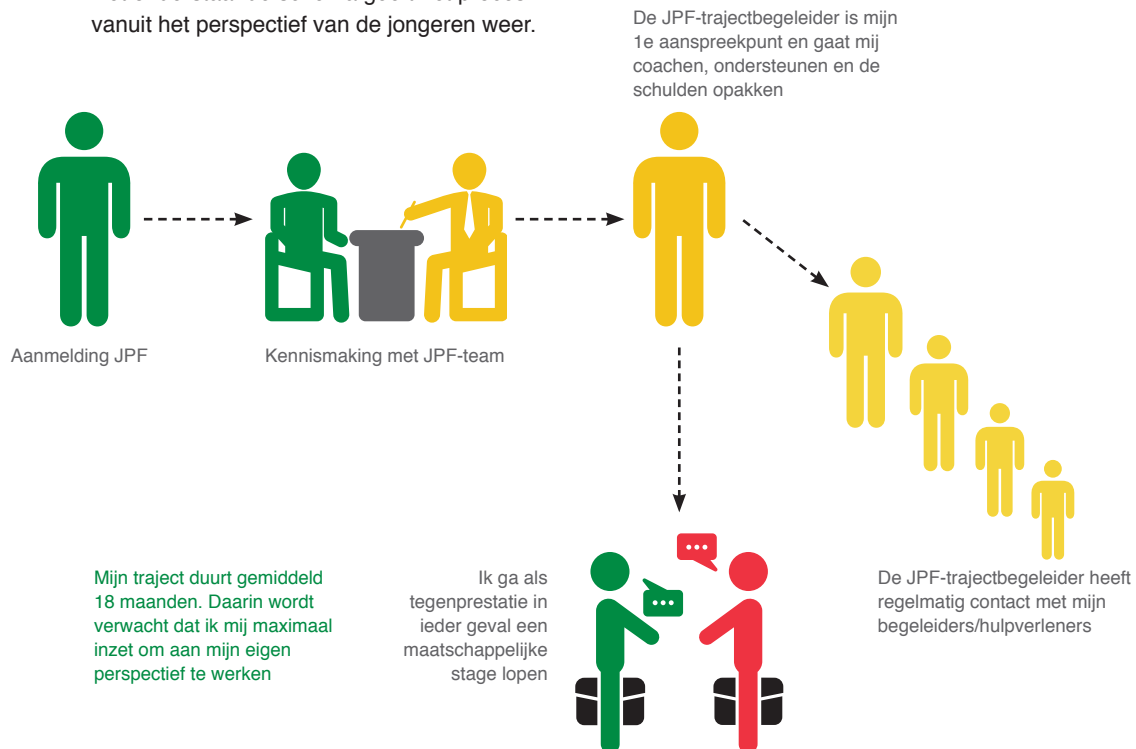
Ook bij jongeren veroorzaken schulden stress en schaamte en verkleinen schulden de kans op een betaalde baan. Bij jongeren die wel studeren en/of werken kan het hebben van schulden er toe leiden dat de opleiding en/of werk in het geding komt. Het komt zelfs voor dat jongeren aan het einde van hun studie worden uitgeschreven als een bepaalde achterstand in lesgeld en/of doorlooptijd is bereikt. Dit brengt veel maatschappelijke kosten met zich mee, maar is tevens kapitaalvernietiging. Om te voorkomen dat deze jongeren verder afglijden, maken we hen allereerst schuldenzorgvrij. Omdat geen jongere en geen situatie gelijk is, brengen we per jongere de schuldsituatie in kaart. Op basis hiervan bieden we de schuldeisers een saneringsvoorstel in ruil voor kwijtschelding van een deel van de schuld. Per jongere wordt vervolgens bepaald op welke manier en binnen welke termijn hij de restschuld terugbetaalt (tegenprestatie).

b. **Coaching en begeleiding**

Wanneer de ergste zorgen zijn weggenomen, kunnen de jongeren zich focussen op het werken aan een duurzame financiële situatie. Hierbij worden ze gecoacht en begeleid door de trajectbegeleider. De trajectbegeleider en de jongeren brengen samen de problemen in de verschillende leefgebieden in kaart en pakken ze bij de kern aan, waar nodig in samenwerking met (specialistische) dienstverlening.

Klantreis jongere

Het onderstaande schema geeft het proces vanuit het perspectief van de jongeren weer.

Meewerken aan het JP-traject vermindert voor jongeren direct de druk die schulden met zich meebrengen. Afhankelijk van hun belastbaarheid, kunnen ze in principe onmiddellijk starten met het werken aan de doelen en afspraken die met de hen zijn afgesproken. Bij belemmeringen en/of blokkades, kunnen de jongeren terugvallen op de trajectbegeleider die hen ondersteunt.

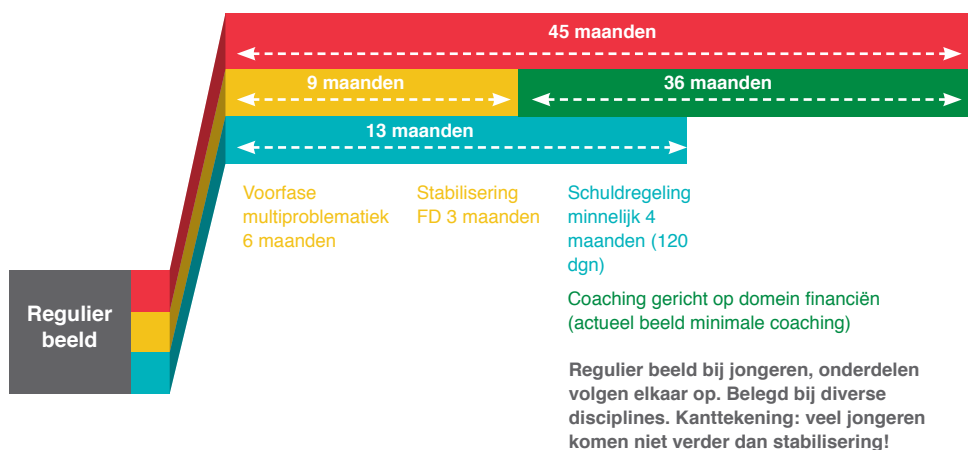
Tabel Klantreis jongeren

1.4 Gemiddelde trajectduur

De JP-aanpak brengt de aanpak van multiproblematiek, de stabilisatie van de leef- en schuldensituatie, schuldregeling en (financiële) coaching bijeen in één traject. Deze werkvelden worden gelijktijdig aangepakt. Samen met het stabiliseren van bijvoorbeeld de woon- en leefsituatie, wordt aan de schuldenproblematiek van de jongeren gewerkt. Dit voorkomt dat ze van het ene naar het andere loket wordt gestuurd, maar ook dat ze uit beeld raken. Door de integrale begeleiding en het daarbij behorende kordate optreden van de trajectbegeleider winnen we tijd én behalen we betere resultaten.

Afhankelijk van de situatie van de jongere varieert de gemiddelde duur van een traject van zes maanden (voor redelijk zelfredzame jongere) tot drie jaar (voor een zorgjongere). Dit in tegenstelling tot het reguliere traject, waarbij de aanpak van multiproblematiek, het realiseren van een schuldenregeling en financiële coaching aansluitend op elkaar plaatsvinden. Dit duurt gemiddeld 45 maanden. Een gemiddelde tijdswinst van in totaal 27 maanden dus.

Hierbij tekenen we aan dat de complexiteit van problemen in het reguliere traject, bijvoorbeeld gezinnen waarbij rust en stabiliteit eerst gewaarborgd moeten zijn voordat vervolgstappen gezet kunnen worden, ertoe leiden dat de aanpak van multiproblematiek en het stabiliseren van de financiële situatie soms opeenvolgend moeten verlopen. Jongeren zijn in dat opzicht sneller te activeren.

1.5 Tegenprestatie jongere

Deelname aan het JP-traject is niet vrijblijvend. Jongeren moeten, afhankelijk van hun belastbaarheid, direct werken aan hun perspectief voor opleiding en werk. Ook lopen ze een maatschappelijke stage.

- **Opleiding afmaken of terug naar school**
Jongeren zonder voldoende startkwalificatie moeten hun opleiding afronden of aan een opleiding beginnen. Beschikken ze wel over een voldoende startkwalificatie maar hebben ze geen werk, dan moeten ze direct actief op zoek naar werk.
- **Werk behouden of vinden (al dan niet via het Werkgevers Servicepunt)**
De trajectbegeleiders nemen bij werkende jongeren (zo nodig) contact op met de werkgever of de bedrijfsmaatschappelijk werker van de werkgever om de jongeren van beide kanten optimaal te ondersteunen.
- **Maatschappelijke stage**
Jongeren lopen een maatschappelijke stage om hun maatschappelijk bewustzijn te bevorderen, maar ook als tegenprestatie voor de samenleving die ze nieuwe kansen biedt. Ook de stage is maatwerk: de maatschappelijke stage sluit zoveel mogelijk aan bij de interesses van de jongeren. Daarbij kijken we ook naar hoe we de jongeren in hun kracht kunnen zetten, we ze meer zelfvertrouwen kunnen laten krijgen en ze zichzelf belangrijker kunnen gaan vinden. De duur van de stage wordt in overleg bepaald.

*"Om toch rond te
komen, voelde ik mij
gedwongen bepaalde
dingen te doen"*

Een **concrete omrekentabel** waarmee 'de restschuld' van de jongere (het saneringsbedrag) wordt omgerekend naar het aantal te lopen stage-uren, is ontwikkeld, en wordt nu gedurende de pilot verfijnd. Op basis van de ervaringen met en input uit de pilot wordt een definitieve omrekentabel vastgesteld.

Niet voldoen aan inspanningsverplichting

Jongeren worden aangesproken als zij de afgesproken inspanning niet nakomen. Uiteraard krijgen zij de kans alsnog de afspraken na te komen. Gebeurt dit niet, dan wordt in afstemming met de aanmelder en trajectbegeleider het JP-traject beëindigd. Het saneringsbedrag dat voor de schuldregeling is ingezet, wordt 100% opeisbaar gesteld en verhaald op de jongere.

1.6 Schuldeisers

Zonder medewerking van de schuldeisers van de jongeren is de JP-aanpak gedoemd te mislukken. Gelukkig zijn ook schuldeisers van mening dat als jongeren verder afglijden, de samenleving hiervoor de hoge maatschappelijke kosten betaalt en dat iedereen er dus bij gebaat is dat jongeren aan hun toekomst kunnen werken. Daarnaast biedt medewerking aan de pilot hun ook financiële voordelen.

Schuldeisersbenadering

Eén van de doelen van de JP-aanpak is zo snel mogelijk een doorbraak te realiseren in de schuldsituatie. We gebruiken hiervoor twee innovatieve manieren:

- 1. De turbo-aanpak:** op basis van het inkomen en de leeftijd van de jongere bieden we de schuldeiser een vast percentage van het schuldenpakket aan ter sanering van de schulden. In de pilot krijgen alle schuldeisers hetzelfde percentage aangeboden.
- 2. Omgekeerde redenering-saneringsvoorstellen:** we vragen schuldeisers binnen 15 dagen te reageren op het saneringsvoorstel als zij het niet eens zijn met het voorstel. Hierdoor hoeft niet lang op reacties van schuldeisers te worden gewacht.

De JP-aanpak werkt daarnaast met de volgende uitgangspunten:

- We communiceren waar mogelijk digitaal (per email) en telefonisch. Hierdoor zijn de lijnen zo kort en rechtstreeks mogelijk.
- We streven ernaar binnen 24 uur op een vraag van een schuldeiser te reageren.
- We nemen de schuldeisers mee in de JP-aanpak. Hiervoor is informatiemateriaal zoals een informatieblad ontwikkeld dat met de brief waarin we vragen welke schulden de jongere bij de schuldeiser heeft, wordt meegestuurd. In het informatieblad informeren we de schuldeiser over de JP-aanpak, zetten we de voordelen voor zowel schuldeiser als jongere zelf uiteen en gaan we in op de maatschappelijke meerwaarde.

Saneringspercentage

In de pilot bieden we in de onderhandeling met schuldeisers aan een percentage van de schuldenlast af te kopen. Hierbij nemen we ook de hoogte van het saneringsvoorstel in een regulier schuldhelpverleningstraject in ogenschouw. In de meeste gevallen pakt dit voor de schuldeiser gunstiger uit dan in het reguliere traject. Voor een regulier schuldhelpverleningstraject komen jongeren echter niet in aanmerking. Ook de vanuit JPF gegarandeerde betaling van een vast percentage van de schuld is onderdeel van de onderhandeling.

Bij het opstellen van het saneringsvoorstel, wordt rekening gehouden met:

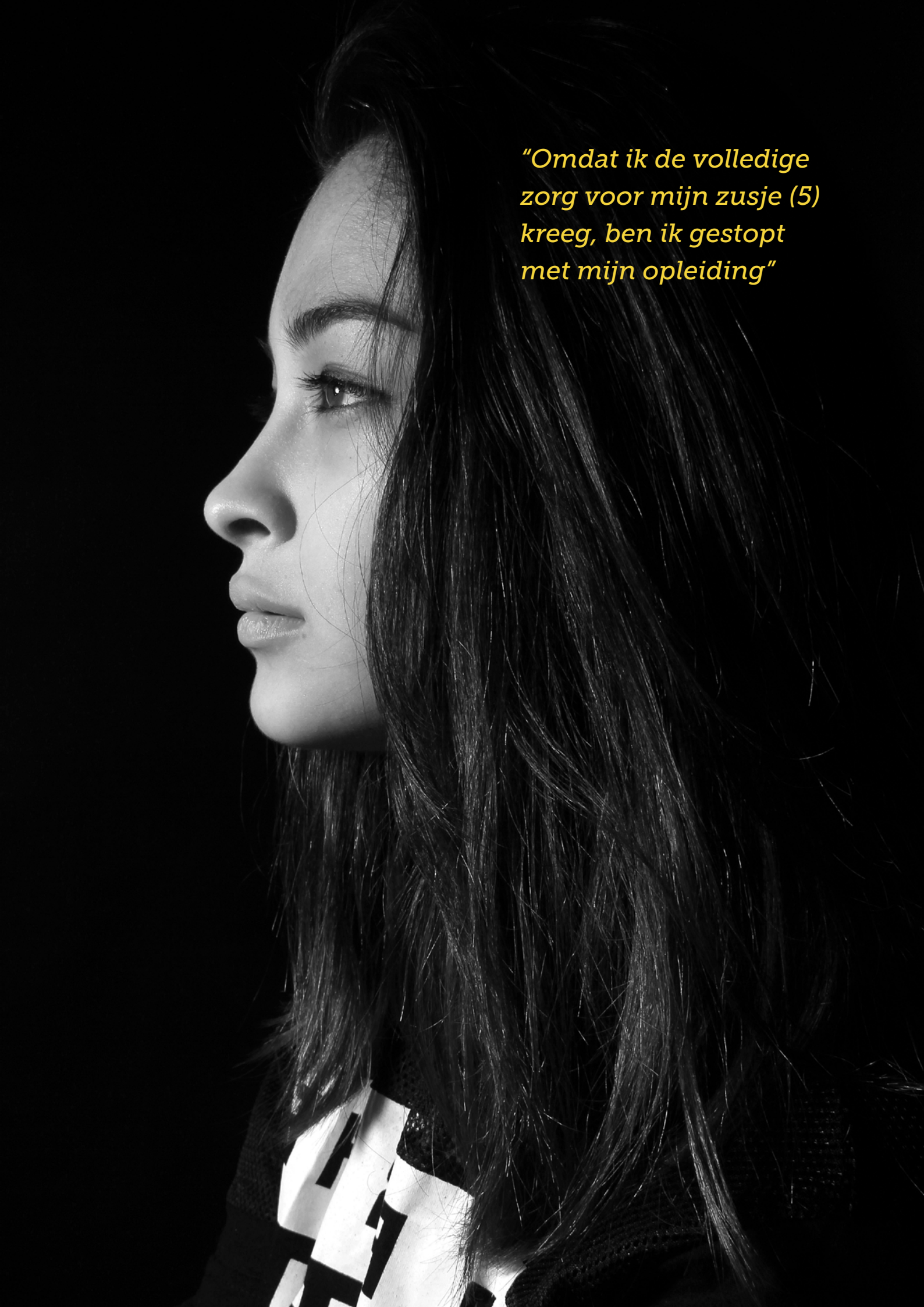
- De leeftijdscategorie van de jongere (categorie 18-21 of categorie 21-27 jaar). De Participatiewet is hierbij uitgangspunt. Jongeren vanaf 21 jaar maken -in tegenstelling tot jongeren onder de 21 jaar- (meer) gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen. Ook is voor hen de bijstandsnorm hoger.
- De inkomenssituatie van de jongere (inkomen tot bijstandsniveau of inkomen boven bijstandsniveau)
- De minimale aflosnormen die gelden bij de NVVK t.b.v. een regulier traject schuldhulpverlening.

Leeftijdsgroep	Inkomen	JP product	Aanbod aan schuldeisers
Jongeren tot 21 jaar	Inkomen tot bijstandsniveau	JP natura	5% van de schuld
Jongeren 21-27 jaar	Inkomen tot bijstandsniveau	JP natura	10% van de schuld
Jongeren 18-27 jaar	Inkomen boven bijstandsniveau	JP krediet	15-20% van de schuld

Saneringsvoorstel

Bovenstaande resulteert in de volgende JP-producten:

- 1. JP Natura:** afhankelijk van de leeftijd van de jongere biedt het JPF de schuldeisers aan 5% of 10% van de schuld af te kopen. Hierbij wordt het effectieve kredietpercentage op 0% gezet. Dit is in het voordeel van de schuldeiser. De restschuld vormt een schuld tussen de jongere en het JPF. Jongeren in dit profiel zijn voornamelijk jongeren die studeren en studiefinanciering ontvangen (met of zonder bijbaan) en jongeren die een (door)start maken met hun opleiding en in aanloop hiernaar nog een Participatiewet-uitkering ontvangen. De jongere moet in ieder geval een matschappelijke stage verrichten als tegenprestatie. Uit de pilot blijkt dat we bij circa 77% van de jongeren JP Natura moeten inzetten.
- 2. JP Krediet:** bij een JP Krediet biedt het JPF de schuldeisers aan 15% of 20% van de schuld af te kopen, met een effectief kredietpercentage van 3,5%. Jongeren in dit profiel zijn jongeren met een inkomen boven bijstandsniveau. Het JP Natura-aanbod geeft deze jongeren het verkeerde signaal, namelijk dat het hebben van schulden loont. Daarnaast worden schuldeisers vergeleken met een regulier schuldhulpverleningstraject teveel benadeeld. De jongeren lossen af op basis van hun feitelijke afloscapaciteit. Kenmerkend aan deze doelgroep is dat ze vooral behoefte hebben aan integrale begeleiding en de ondersteuning die het JP-traject biedt. Uit de pilot blijkt dat we bij circa 10% van de jongeren JP Krediet moeten inzetten.
- 3. JP Stabilisatie:** bij deze jongeren is het belangrijk dat eerst de schulden en de leef- en woonsituatie worden gestabiliseerd. Pas daarna kan een voorstel voor JP Natura of JP Krediet worden gedaan. Jongeren die JP Stabilisatie aangeboden krijgen, gebruiken bijvoorbeeld softdrugs, maar kunnen hiermee met de juiste ondersteuning stoppen en hun basis stabiliseren. Vaak zitten deze jongeren in een vicieuze cirkel: door de schulden hebben ze veel spanningen, maar door de spanningen blijven ze drugs gebruiken. Het JP-traject kan helpen deze cirkel te doorbreken. Uiteraard worden ook binnen de stabilisatie de schulden in beeld gebracht en wordt actief contact met de schuldeisers onderhouden. Om erger te voorkomen, worden waar nodig en mogelijk met schuldeisers betalingsafspraken voor de duur van de stabilisatiefase gemaakt en werken we aan het schulden(zorg)vrij maken. JP Stabilisatie biedt ook mogelijkheden als er bijvoorbeeld nieuwe schulden ontstaan of bij niet regelbare schulden. Uit de pilot blijkt dat we bij circa 13% van de jongeren JP Stabilisatie moeten inzetten.

*"Omdat ik de volledige
zorg voor mijn zusje (5)
kreeg, ben ik gestopt
met mijn opleiding"*

Doel van de aanpak zo snel mogelijk een financiële doorbraak realiseren

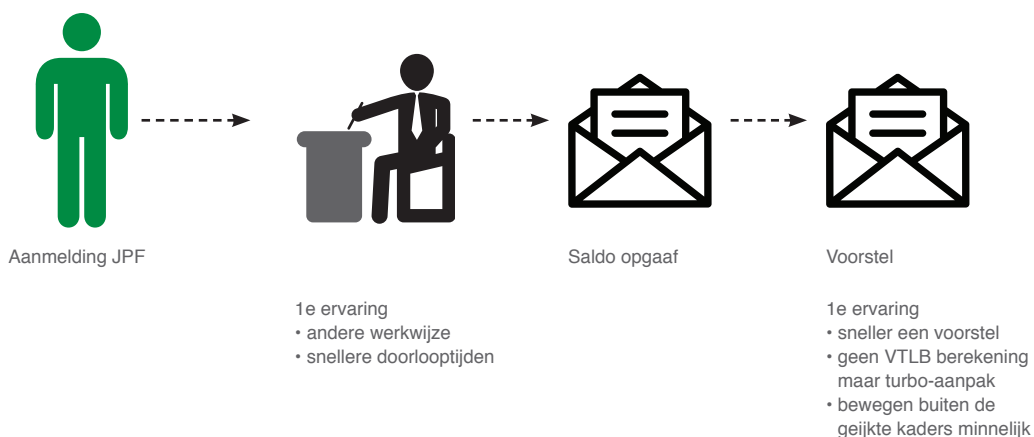
Voordelen voor schuldeisers in de pilot

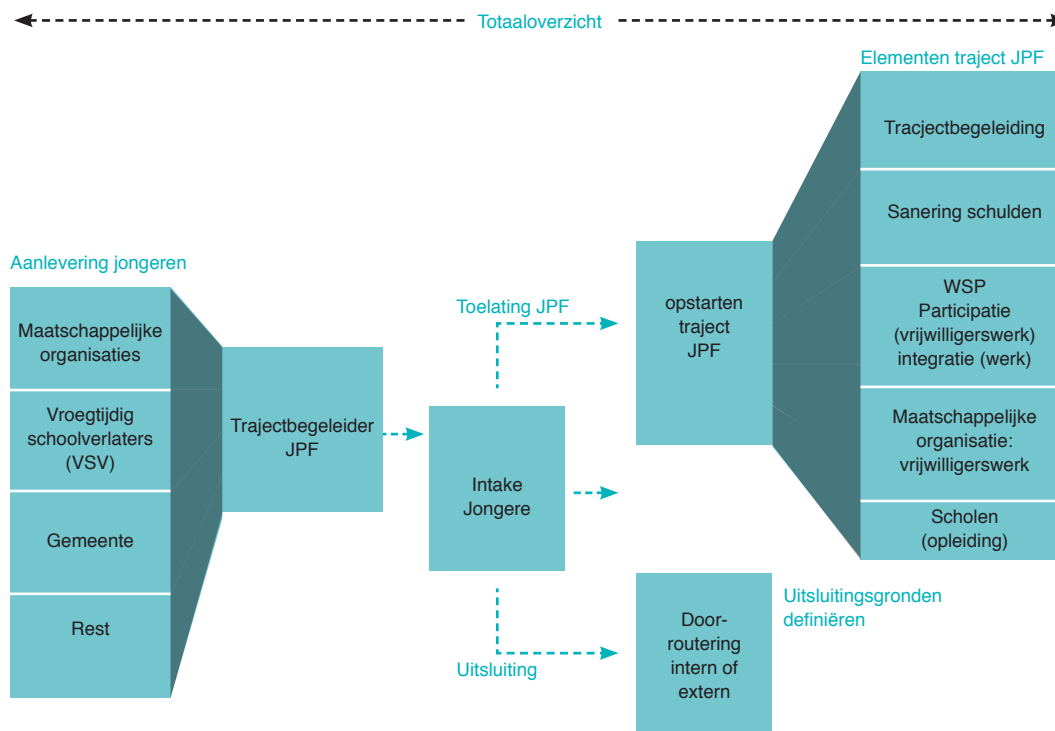
1. **Gegarandeerde terugbetaling van (een deel van) de schuld.** Jongeren hebben door hun type inkomen (studiefinanciering) of hoogte van het inkomen/uitkering vaak geen aflossingsvermogen of voldoende budget voor een regulier traject. Daarnaast komen jongeren met alleen studiefinanciering niet in aanmerking voor een regulier traject.
2. **Geen 'slepende' debiteuren in de administratie.** Doordat de schulden in één keer worden afgekocht, lopen ze niet nog verder op en hoeven er geen administratieve handelingen meer te worden verricht.
3. **Maatschappelijk verantwoord ondernemen.** De jongeren van vandaag zijn de volwassenen van morgen. Door mee te werken, investeren schuldeisers in financieel gezonde volwassenen.
4. **Kostencompensatie** Binnen de pilot wordt gewerkt met een effectief rentepercentage variërend van 0 tot 3,5%. Hierdoor worden schuldeisers in de kosten gecompenseerd. Daarbij kan het voorstel gunstig uitvallen, doordat een vast percentage van de vordering wordt aangeboden.

Ook schuldeisers hebben veel baat bij het JPF-traject

Klantreis schuldeisers

Het onderstaande schema geeft het proces vanuit het perspectief van de schuldeisers weer.

Het verhaal van Zeynab

Situatie bij aanmelding

Zeynab (22) is alleenstaand en woont bij haar vader. Ze zit in het eerste jaar van haar mbo-studie Verpleegkunde. Sinds haar tweede woont ze in Nederland, oorspronkelijk komt ze uit Irak. Haar moeder overleed toen ze nog heel jong was; haar vader kreeg vervolgens een relatie waar haar zusje (nu 6 jaar) uit is geboren. Vijf maanden na de geboorte van haar zusje liep die relatie stuk, waarna het bergafwaarts ging met haar vader. Hij is alcoholist en Zeynab neemt veel taken en zorgen op zich. Als haar zusje in het weekend komt, haalt en brengt zij haar. De problemen in deze thuissituatie hebben ervoor gezorgd dat ze haar opleiding(en) niet heeft kunnen afronden, want ze had geen geld voor studiemateriaal. Door haar gevoel van leegte te compenseren, is ze impulsaankopen gaan doen. Ze maakt zich grote zorgen om haar zusje en vader, die ontruimd dreigde te worden. In deze situatie ziet ze geen mogelijkheid haar schulden af te lossen.

Zeynab: “Ik voel mij de moeder van mijn zusje”

Actuele situatie

Zeynab heeft inmiddels studieboeken ontvangen, waardoor ze haar opleiding kan afmaken. Met haar trajectbegeleider voert zij verschillende gesprekken. Samen kijken ze hoe de thuissituatie verbeterd kan worden en hoe zij minder druk gaat ervaren – met name wat betreft haar verantwoordelijkheidsgevoel voor haar vader en zusje. Haar persoonlijke doelen worden in kaart gebracht en qua schulden wordt er toegewerkt naar een JPF natura 10% voorstel.

Naam is gefingeerd.

2

**Pilot
Jongeren
Perspectief
Fonds**

2.1 Omvang en duur pilot

Omvang en duur pilot

Bij de start van de pilot is besloten in een relatief korte periode dertig jongeren op te nemen in de pilot. Omdat er rekening wordt gehouden met uitval, betekende dit in de praktijk dat er zo'n zestig jongeren deel konden nemen aan de pilot. Op dit moment wordt bij 53 jongeren aan zowel het schulden(zorg)vrij maken als aan coaching en begeleiding binnen de verschillende domeinen gewerkt. Afhankelijk van de situatie van de jongere varieert de gemiddelde duur van een traject van zes maanden (voor redelijk zelfredzame jongere) tot drie jaar (voor een zorgjongere).

Gezien het hoge aantal aanmeldingen in korte tijd is op een gegeven moment de aanmeldmogelijkheid stopgezet. Uit de hoeveelheid aanmeldingen en de reacties van aanmelders blijkt dat het JPF voor veel jongeren echt een mogelijkheid biedt om aan hun situatie en hun schulden te werken. Voor aanmeldende partijen bleek JPF een mogelijk vervolg op hun eigen (voor)traject, waarbij een structurele oplossing voor de schulden gerealiseerd zou kunnen worden. Op dit moment informeren zowel jongeren als ketenpartners nog steeds naar de mogelijkheid nieuwe jongeren aan te melden.

Er is veel belangstelling voor de pilot: het aantal aanmeldingen is groot

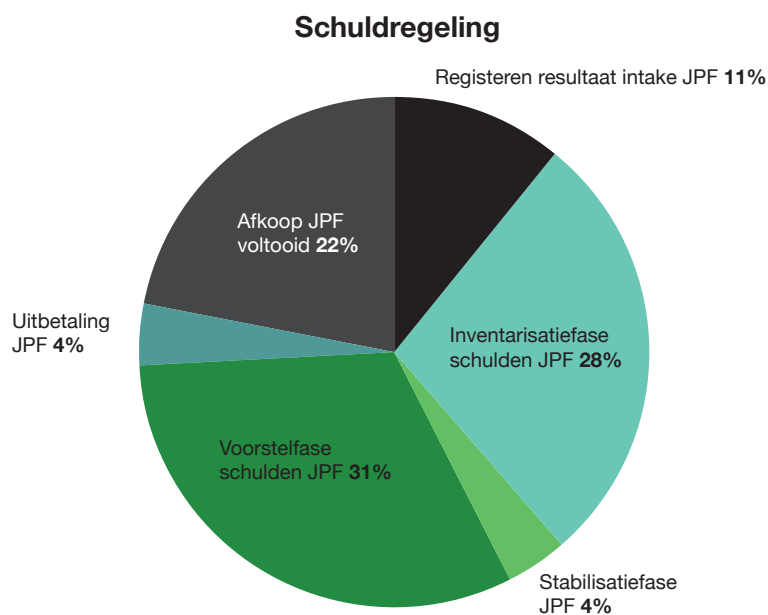
2.2 Feiten & cijfers

Het totaal aantal aanmeldingen bedroeg op 3 oktober 2016 75 jongeren. Toen is de aanmeldmogelijkheid stopgezet.

- 14 van deze jongeren zijn terugverwezen naar de reguliere schuldhulpverlening van de gemeente Den Haag. Deze jongeren zaten al in vergevorderde stadia van een minnelijk schuldhulpverleningstraject.
- 8 jongeren zijn gestopt met traject omdat zij hun financiële zaken zelf wilden regelen en/of niet bereid waren om aan hun perspectief te werken door het inzetten van een duurzame gedragsverandering.

Schuldregelingsfase sanering

Wat betreft het schuldregelingsgedeelte geeft onderstaand schema de actuele stand van zaken aan.

Jongeren blijven normaliter buiten beeld van de reguliere schuldhulpverlening

Status sanering schulden

De status met betrekking tot de sanering van de schulden van de 53 deelnemende jongeren is als volgt:

- Twaalf jongeren zijn schuldenzorgvrij. Het JPF heeft de schuldeisers uitbetaald.
- Tien jongeren zijn begin maart 2017 schuldenzorgvrij. De afdeling Krediet en Advies van de gemeente Den Haag is gevraagd het JPF-voorstel uit te betalen.
- Nog eens twaalf jongeren zijn begin maart 2017 schuldenzorgvrij. De schuldeisers hebben het saneringsvoorstel ontvangen en begin maart betaalt het JPF uit.
- Twee jongeren zitten in de stabilisatieperiode. Bij beiden wordt toegewerkt naar een JPF-voorstel. Beide jongeren maken vorderingen.
- Veertien jongeren zitten in de inventarisatiefase
- Drie jongeren zitten in de intakefase. Deze jongeren hebben zware problematiek. Het is essentieel dat eerst hun leefsituatie wordt gestabiliseerd (bijvoorbeeld het realiseren van een dak boven het hoofd, het uitwijken naar een ander adres bij een onthoudbare woonsituatie, het acuut verzorgen van (psychische) hulpverlening en/of inkomen), voordat zij verder het traject in kunnen.

Het verschil in voortgang kent diverse oorzaken. Denk aan verschil in aanmelddatum, het aantal schuldeisers bij wie de schulden geïnventariseerd moet worden en bijvoorbeeld de mate van instabiliteit van de jongeren.

2.3 Schuldeisers

Om het JP-traject te laten slagen, is het essentieel dat de schuldeisers meewerken. Het voorstel dat het JPF de schuldeisers aanbiedt, blijkt in de regel voordelig voor ze uit te pakken. Het JPF biedt een vast percentage van de vordering aan in plaats van een voorstel op basis van het Vrij te laten Bedrag (VTLB). Daarbij wordt dit percentage aangeboden op voorwaarde dat het overige gedeelte wordt afgeboekt. De schuldeisers laten zien dat ze bereid zijn mee te werken met het voorstel, mits de jongeren intensief worden gecoacht, begeleid en opgeleid om in de toekomst financieel zelfredzaam te worden. Om dit te ondersteunen, leert het JPF de jongeren hun eigen budget te beheren.

Verschillende crediteuren hebben inmiddels aangegeven dat ze het integrale en intensieve karakter van de begeleiding van het JPF als zeer positief ervaren.

Enkele ervaringen na het indienen van de eerste JPF-voorstellen :

- Sommige zorgverzekeraars vroegen na ontvangst van het voorstel aanvankelijk standaard om een stabilisatieovereenkomst. Door aanvullende informatie te geven over het JPF, kon alsnog overgegaan worden tot afhandeling en accordering van het voorstel. Het niet standaard meesturen van een VTLB-berekening heeft slechts bij een enkele partij gezorgd voor verzoek tot nazending van deze berekening.
- Het aanbieden van een gelijk percentage aan alle partijen is geen belemmerende factor in de onderhandeling gebleken.
- Geen reactie betekent vanuit het JPF een stilzwijgend akkoord. Ook deze aanpak lijkt te worden geaccepteerd. Het snel komen tot uitbetaling zorgt hierbij voor snelle 'schuldontzorging' en voorkomt dat kosten verder oplopen.

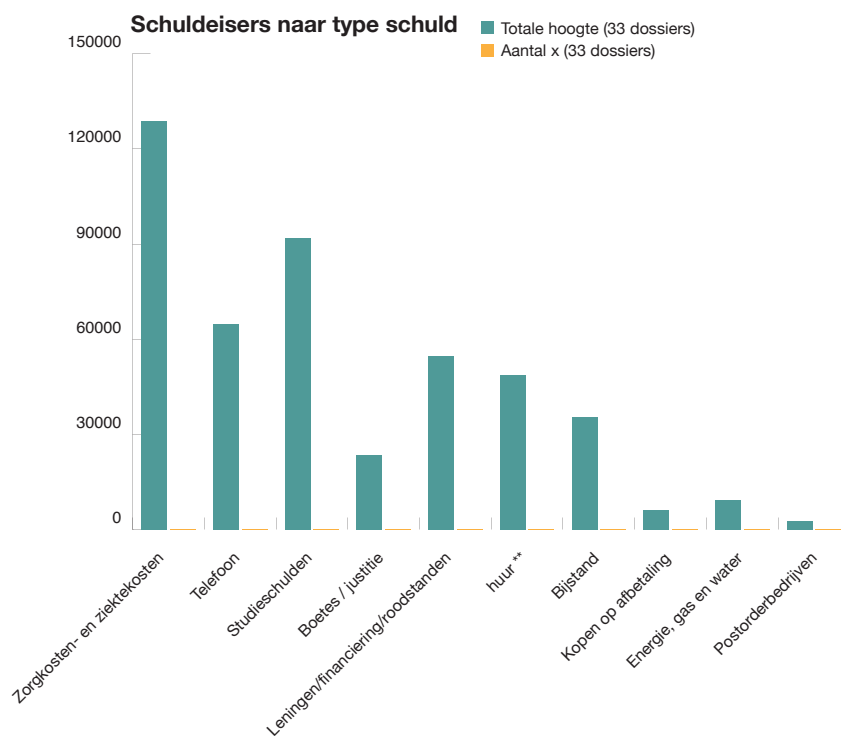
Binnen de pilot is bij 33 jongeren inmiddels de inventarisatiefase voltooid. Van deze jongeren is bij 31 van hen inmiddels een voorstel gedaan. De meeste schuldeisers gaan direct akkoord, omdat zij beseffen dat ze in een regulier schuldhulpverleningstraject minder ontvangen en omdat voor de meeste jongeren een regulier aanbod niet mogelijk is, terwijl het JPF hen intensief en integraal begeleidt. Als er een afwijzing op het JP-voorstel volgt of een tegenvoorstel wordt gedaan, volgt

een fase van onderhandeling. Daarbij wordt aangegeven wat op basis van een VTLB (Vrij Te Laten Bedrag) in een reguliere setting het voorstel in procenten zou zijn. Hieruit blijkt vaak nogmaals het financiële voordeel dat te behalen valt door mee te werken met het JPF-voorstel. Het is zeker niet zo dat dit de belangrijkste drijfveer is voor de partners om akkoord te gaan met het voorstel, maar het helpt wel. Indien de schuldeiser weigert akkoord te gaan met het voorstel, neemt de projectleider persoonlijk contact met hem op. Dit persoonlijke contact en de actieve benaderingswijze blijkt positief te werken in het wegnemen van eventuele belemmeringen/bezwaren.

Packagedeal

De zorgverzekeraars blijken qua type schuldeisers de grootste schuldeisers van de jongeren. Op dit moment verkent het JPF de mogelijkheden om 'package deals' (bulkafspraken) via de schuldregelaar en via de projectleider te sluiten. De schuldregelaar probeert tijdens een onderhandeling over een specifiek dossier direct tot JPF-brede afspraken te komen. De eerste tekenen zijn veelbelovend: met twee grote zorgverzekeraars zijn inmiddels eerste afspraken gemaakt, evenals met een grote woningcorporatie en een vervoersmaatschappij. Ook met schuldeisers die geen partner zijn binnen het Schuldenlab070, wordt geprobeerd tot afspraken te komen. Inmiddels zijn er afspraken gemaakt met LIC, RBG, de gemeentelijke belastingdienst en Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de gemeente Den Haag. De gesprekken met DUO zijn nog gaande. Na een eerste fase van aftasten en overleg zijn er inmiddels ook deurwaarders die structureel meewerken aan de voorstellen. In de komende periode evalueren we met onze partners de pilot, waarna we tot duurzame afspraken willen komen.

Doel: zoveel mogelijk bulkafspraken maken met de schuldeisers

Opvallend:

- Jongeren betalen relatief snel hun telefoonrekening niet meer. Achterliggende gedachte is dat een mobiel makkelijk verkrijgbaar is. Daarbij wordt een abonnement niet meer geregistreerd bij de BKR, wat ook deze drempel wegneemt.
- Huur, in tegenstelling tot energie, gas en water, is één van de eerste vaste lasten die blijft liggen.

*"Ik ga iets van mijn leven
maken, hoe dan ook!"*

- Hoog aandeel zorg- en ziektekostenschulden. Bijna alle jongeren hebben te maken met één of meer openstaande nota's.
- Jongeren maken in mindere mate gebruik van kopen op afbetaling en postorderbedrijven. Ze gaan eerder een lening of roodstand aan om hun inkomen aan te vullen en aankopen te doen.

Reacties schuldeisers¹

Schuldeisers reageren vrij snel op de gedane saneringsvoorstellen. We ontvangen vier soorten reacties:

1. Direct akkoord

Deze schuldeisers staan positief tegenover de JP-aanpak en zien de meerwaarde ervan in. Zij zijn realistisch en beseffen dat zij in een regulier schuldhulpverleningstraject (veel) minder ontvangen en/of zien in dat een minnelijk traject niet mogelijk is.

2. Vragen om aanvullende documenten (die minnelijk standaard zijn)

Zowel incassobureaus als deurwaarders die namens zorgverzekeraars optreden, vragen na ontvangst van het saneringsvoorstel om nazending van de stabilisatieovereenkomst. Door aanvullende informatie te geven heeft een eerste deurwaarder aangegeven dat hij alle JPF-saneringsvoorstellen in behandeling neemt en is hij akkoord gegaan met de voorstellen.

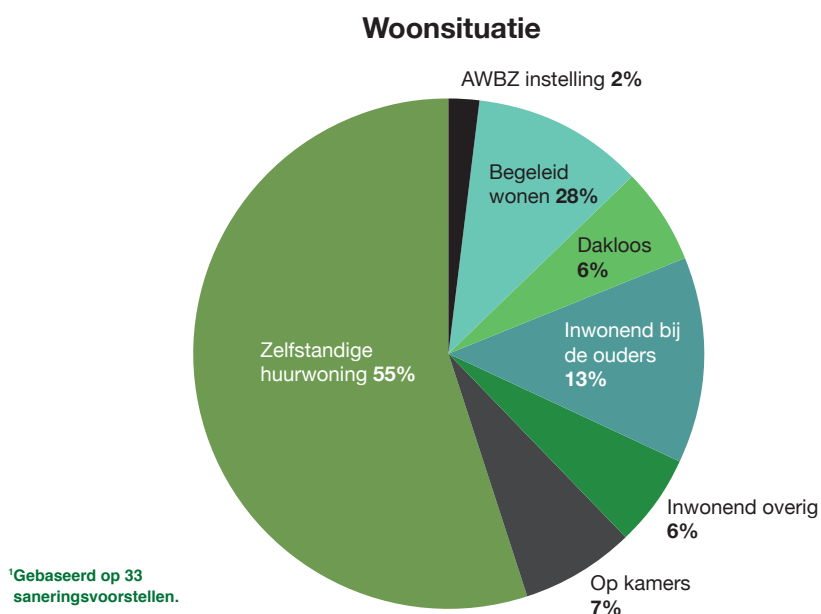
3. Tegenvoorstel

Sommige schuldeisers doen een tegenbod. Op een saneringsvoorstel van 10%, hebben we een tegenvoorstel van 25% ontvangen. Na onderhandeling zijn deze schuldeisers uiteindelijk akkoord gegaan met ons saneringsvoorstel. Met drie belangrijke partijen zijn op projectniveau afspraken gemaakt.

4. Niet akkoord

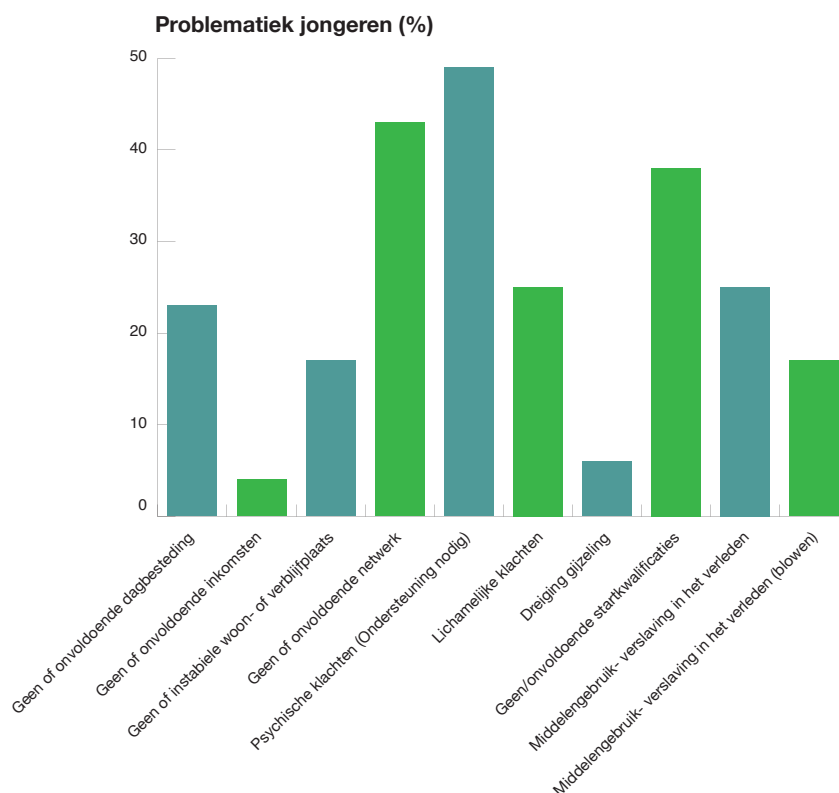
Niet alle schuldeisers gaan akkoord. Uiteraard wordt over heroverweging van ons voorstel onderhandeld. Wij geven ze een expliciete berekening van wat zij in een regulier schuldhulpverleningstraject zouden ontvangen en rekenen hun financiële voordeel voor als ze akkoord gaan met ons voorstel. We melden dat deze jongeren minnelijk niet in aanmerking komen voor de reguliere schuldhulpverleningstrajecten en we benadrukken de maatschappelijke meerwaarde. De komende tijd gaan we actief in gesprek met deze schuldeisers om tot een gemeenschappelijk gedeeld belang te komen.

2.4 Jongeren

Opvallend:

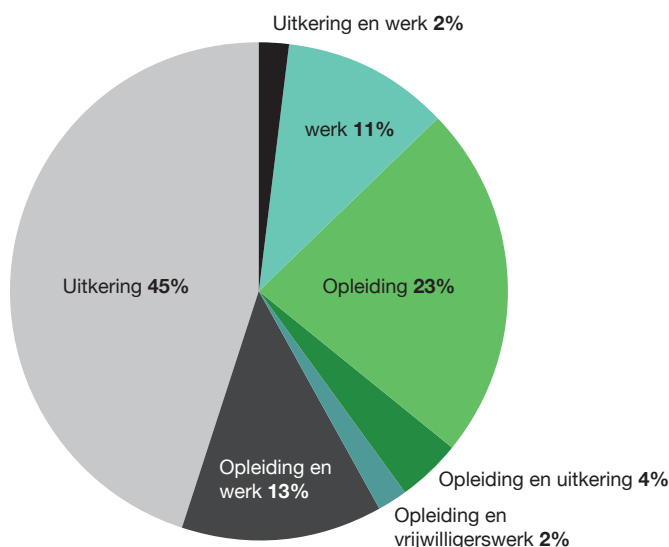
- Ruim 50% (de meerderheid) van de jongeren heeft een zelfstandige huurwoning. Opvallend omdat hun inkomen in de regel onder de Participatiewet-norm zit. Dit verklaart deels de moeite rond te komen.
- Slechts 13% van de jongeren woont nog thuis. Een deel van deze jongeren kan niet zelfstandig wonen en zal richting Begeleid wonen doorstromen.
- Bij negen jongeren (17%) moet op de korte termijn naar andere woonruimte worden uitgeweken. Waar dit zonder begeleiding zou escaleren, is dit met de JP-aanpak in beeld en wordt met de jongeren naar alternatieven gezocht.
- 6% van de jongeren is op dit moment nog dakloos. Er wordt hard gewerkt dit op te lossen.

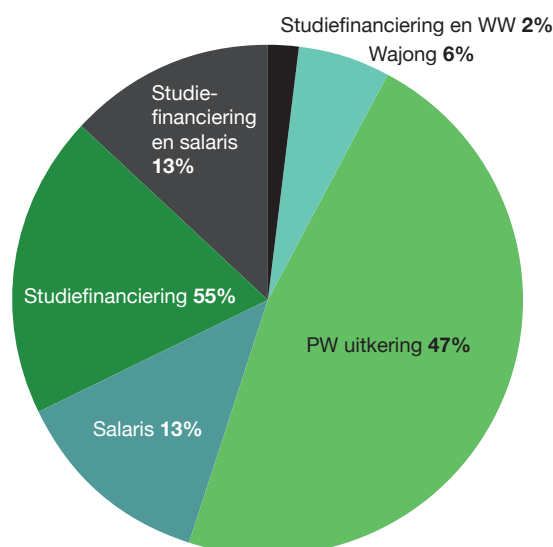
Opvallend:

- Meer dan 50% van jongeren kampt met psychische klachten en hebben ondersteuning nodig. Omdat veel jongeren door zorgverzekeringsschulden alleen nog een basisverzekering hebben, krijgen ze de benodigde hulp niet vergoed. Het JPF is hierover in gesprek met de zorgverzekeraars.
- Veel jongeren hebben geen of slechts een zeer beperkt netwerk. Jongeren komen hierdoor in een isolement en lopen vast. Versterkende factor hierbij is dat de belangrijkste personen om de jongeren heen vaak ook problemen hebben. Dit is met name zichtbaar bij jongeren waarvan één van de ouders zelf problemen heeft.
- Het aantal jongeren met geen of onvoldoende startkwalificatie ligt op ruim 35%.

Bezigheid jongere

Aard inkomen

Opvallend:

- Bijna de helft van de jongeren heeft een Participatiewet-uitkering. Een deel van deze jongeren volgt met behoud van uitkering een opleidingstraject. Voor de jongeren tot 21 jaar met een Participatiewet-uitkering geldt dat ze hiervan niet rond kunnen komen. Alleen al de premie zorgverzekering bedraagt al meer dan 50% van dit bedrag.
- Het aantal jongeren met alleen studiefinanciering ligt net onder de 20%. Zorgelijk daarbij is dat een deel van de jongeren het gehele bedrag van studiefinanciering leent en daardoor in de toekomst te maken krijgt met een grote schuld. Ze beginnen daardoor op achterstand, terwijl ze vaak ook geen besef hebben van de feitelijke schuld die ze aan het opbouwen zijn.
- Werken naast de opleiding of studie lukt maar een beperkt deel van de jongeren. Vaak kunnen ze deze combinatie als gevolg van hun persoonlijke omstandigheden en problematiek niet volhouden. Veel jongeren die nu wel werken en een opleiding volgen geven aan deze combinatie heel zwaar te vinden.

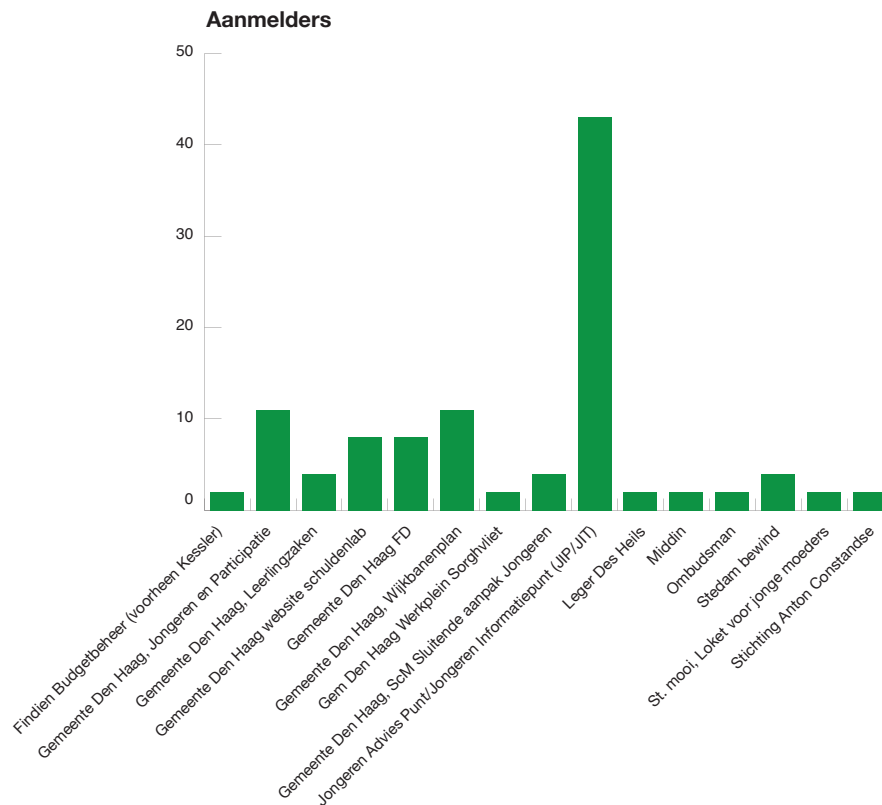
Maatschappelijke stage

Het belang van de maatschappelijke stage is enorm. De jongeren doen veel (leer)ervaring op, ze komen in het normale werkritme en bouwen aan een breder netwerk. Een stage kan in het verlengde van iemands talenten en interesses liggen of juist een nieuw werkveld betreffen om de vaardigheden uit te breiden. Enkele voorbeelden:

- Twee studenten Marketing en Communicatie helpen evenementen te organiseren;
- Een jongere die graag voor ouderen zorgt, draait mee bij de ouderenzorg in een Haagse instelling;
- Jongeren die op jonge leeftijd zijn gescout voor een eredivisieclub maar door gedragsproblematiek zijn afgehaakt, draaien mee bij een amateurvoetbalvereniging;
- Een jongere die zelf muziek maakt, loopt mee met Radio FM.

*"Jij bent de eerste die
écht met mij praat"*

Opvallend:

- Ruim 75% van de jongeren is aangemeld door maatschappelijke partners. De overige aanmeldingen zijn gedaan door afdelingen van de gemeente Den Haag.

Het verhaal van Michael

Situatie bij aanmelding

Michael (22) is alleenstaand. Hij werkt circa 12 uur per week bij een supermarkt. Op dit moment huurt hij een kamer bij de onderbuurman van zijn ouders. Door zijn wisselende inkomsten komt het voor dat hij niet genoeg geld heeft voor kamerhuur en dan slaapt hij bij vrienden en kennissen. Deze woonsituatie is instabiel en onprettig, maar door gebrek aan inkomsten komt hij nog in aanmerking voor alternatieve woonruimte. Zijn ouders, zusjes en broertje wonen boven hem. De relatie met zijn ouders is gespannen. Zij, op hun beurt, kampen ook met financiële problemen. De schulden en zijn gevoel geen perspectief te hebben op een oplossing, zorgen voor veel stress. Michael heeft geen startkwalificatie – hij volgde 2 jaar lang een mbo-studie niveau 3, maar die is zonder diploma beëindigd.

Michael: “Omdat ik me verantwoordelijk voel voor het afbetalen van mijn schulden, ben ik met mijn opleiding gestopt”

Actuele situatie

Er is een voorstel gedaan aan de schuldeisers, aanbod: 10% sanering, JPF natura. De coaching is gestart en er wordt gekeken of hij een deeltijdstudie kan volgen. Er is regelmatig contact, zowel per mail als telefonisch.

Naam is gefingeerd.

3

—
**De
ervaringen
en
conclusies**

De beschreven ervaringen zijn opgedaan tijdens de pilot in de periode juli 2016 tot en met januari 2017.

3.1 Ervaringen van de trajectbegeleiders

De integrale JP-aanpak heeft direct een positief effect, omdat binnen heel korte tijd de woonleefsituatie wordt gestabiliseerd en meteen wordt ingezet op het schuldenzorgvrij maken. De meeste jongeren zijn opgelucht. Er ontstaat duidelijk 'ruimte in hun hoofd' om in actie te komen. Veel jongeren zijn dankbaar en komen vaak zelf met voorstellen om iets terug te doen voor de maatschappij. Daarbij zijn concrete stappen zichtbaar richting school, opleidingsstage en maatschappelijke stage. De trajectbegeleiders zijn zeer positief, omdat zij direct resultaten zien van de intensieve en integrale aanpak.

Vrijwel alle jongeren kampen met meerdere problemen, er is dus sprake van multiproblematiek.

- Op praktisch gebied hebben de trajectbegeleiders met de jongeren gewerkt aan het repareren/aanvullen van het inkomen, het in beeld brengen van het actuele budget, het waar nodig opstarten van budgetbeheer, het realiseren van (alternatieve) woonruimte, het indienen van fondsaanvragen (kosten van studieboeken) en het (helpen) regelen van aanvullende begeleiding.
- De jongeren worden gecorrigeerd op gedrag en houding, en er is gewerkt aan het verkrijgen van (een eerste) inzicht in de eigen situatie en het concretiseren van doelen voor de korte, middellange en lange termijn.
- Sommige jongeren hebben geen vast woonadres, wonen op een plek die niet houdbaar is en/of zitten qua inkomen onder de bijstandsnorm. Dan wordt er eerst gewerkt aan een stabiele basis.
- Met jongeren wordt gekeken naar het verrichten van een maatschappelijke stage. Een deel van de jongeren is al met de stage begonnen. Het effect van de maatschappelijke stage is positief. Jongeren zijn weer aan de slag en doen ervaring op. Op deze wijze ontstaat zinvolle participatie op weg naar bijvoorbeeld werk.

3.2 Ervaringen van de projectleiders

De projectleider faciliteert waar nodig en handelt tegelijkertijd als 'troubleshooter'. Hij voert gesprekken met grote schuldeisers om tot samenwerkingsafspraken te komen en/of een impasse in onderhandeling te doorbreken. Voor het sluiten van de nodige package deals heeft de projectleider onder andere contact gehad met VGZ, CZ, HTM, LIC, de gemeentelijke belastingdienst, RBG, het CJIB (de afdelingen Wanbetalers zorgpremie en Boetes), DUO en Staedion, HTM en LIC. Met een aantal instanties zijn concrete werkafspraken gemaakt. Overleg met het DUO en gemeentelijke belastingdienst is nog gaande.

Enkele maatschappelijke knelpunten:

- Veel jongeren hebben geen netwerk dat het wegvallen van een postadres kan opvangen, met alle gevolgen van dien.
- Er is behoefte aan een directe doorverwijsmogelijkheid voor gesprekken met een psycholoog.
- Jongeren worden direct bij hun opleiding (soms zelfs aan het einde van hun studie) uitgeschreven als een bepaalde achterstand in lesgeld en/of doorlooptijd is bereikt. Dit brengt veel maatschappelijke kosten met zich mee, maar is ook kapitaalvernietiging.

3.3 Ervaringen van de financieel schuldregelaars

Op het moment van aanmelding blijken er vaak nog vrij basale zaken geregeld te moeten worden:

- Het openen van een rekening bij een bank waar de jongere geen schulden heeft;
- Ervoor zorgen dat alle lopende verplichtingen betaald worden;
- Het benutten van de mogelijkheden tot aanvulling van het inkomen tot bijstandsniveau;
- De actuele verrekeningen van toeslagen en correctie van de beslagvrije voet.

Aandachtspunten:

- Jongeren hebben vaak geen weet van hun eigen schuldensituatie, zoals welke schulden wel en niet zijn afgelost
- Ook het ordenen van papieren en het werkelijk doorhebben van hoeveel geld er te besteden is en wat prioriteit heeft, is bij veel jongeren een punt van aandacht
- De jongeren hebben een focus op het hier en nu, waardoor bijvoorbeeld verkeerde keuzes in geld uitgeven worden gemaakt. Het vergt de nodige inspanning hun aandacht naar de langere termijn te verleggen.

3.4 Conclusies op basis van de pilot

De pilot voorziet duidelijk in de behoefte aan een structurele oplossing voor de schuldenproblematiek van jongeren; zowel bij de jongere zelf, als bij de ketenpartners en de professionals en ambtenaren van de gemeente Den Haag. De JP-aanpak is innovatief en snel, en levert voor alle betrokken partijen én de samenleving toegevoegde waarde op.

Jongeren

De integrale en snelle aanpak heeft direct een verlichtend effect. Er treedt zichtbaar stressreductie op. De jongeren zijn beter in staat in actie te komen, vooruit te kijken en te werken aan toekomst(perspectief). De een-op-een begeleiding ervaren ze als positief, evenals de integrale aanpak: meerdere problemen worden tegelijkertijd aangepakt. Ze hebben het gevoel 'eindelijk te worden gezien'.

Ketenpartners

De ketenpartners zien het JP-traject als een welkom vervolgtraject of aanvulling op hun eigen traject met de jongere. Door het integrale karakter van de begeleiding ontstaat zicht op een structurele oplossing voor de schuldensituatie van bepaalde groepen jongeren.

De vraag naar het JP-traject en aanmeldmogelijkheden blijft dan ook onverminderd groot. Het is van groot belang dat de projectleider en trajectbegeleider tijdens het JP-traject nauw contact onderhouden met de ketenpartners om informatie over de desbetreffende jongere uit te wisselen en onderling te overleggen.

Schuldeisers

Ook bij schuldeisers lijkt de aanpak in zeer goede aarde te vallen. Met een aantal (grote) schuldeisers is en wordt in de pilot buitengewoon goed samengewerkt. De rol van de schuldeisers bij de verdere implementatie en opschaling van de aanpak zal in de komende maanden meer accent krijgen.

Het JPF-proces kan nog sneller als we package deals met schuldeisers kunnen sluiten.

*"Ik ga nu serieus mijn papieren
opruimen en mijn administratie
op orde brengen"*

3.5 Ook interesse?

Wilt u ook een bijdrage leveren aan het Jongeren Perspectief Fonds? Overweegt u een soortgelijke aanpak in uw gemeente? Heeft u feedback die de aanpak kan versterken? Dat kan, graag zelfs. Stuur een email naar info@schuldenlab070.nl en wij nemen zo spoedig als mogelijk contact met u op.

Het verhaal van Gwenda

Situatie bij aanmelding

Gwenda (25) is een alleenstaande moeder, ze heeft een dochtertje van 3 jaar. Ze is dakloos en werkt in een kapsalon. Haar inkomsten bedragen circa vierhonderd euro per maand – ze wordt per klant betaald. Ze zou recht moeten hebben op een aanvullende uitkering, maar deze krijgt ze om onduidelijke redenen (nog) niet. Ze heeft zich gemeld bij CCP voor crisisopvang, maar het aanmelden bij CCP zorgt standaard voor een melding bij Jeugdzorg, wat bij Gwenda de nodige spanningen oplevert. Ze heeft een heftige jeugd gehad en met de vader van haar dochtertje kreeg Gwenda te maken met geweld en bedrog. De ex is professioneel kickbokser en heeft haar meerdere malen mishandeld, ook in het bijzijn van het dochtertje. Ze heeft hierdoor jarenlang in angst geleefd. Haar droom is in het kappersvak als zelfstandige te kunnen werken en hier haar carrière in te maken. Verder wil ze graag rust en een eigen plek voor haar en haar dochter, waar het veilig is. De schulden belemmeren haar enorm hierin.

Gwenda: "Ik blijf positief, ondanks het verleden en de stress van mijn schulden"

Actuele situatie

Gwenda heeft een woning gekregen en er wordt gewerkt aan de inrichting. Haar administratie is geordend en haar schulden zijn in kaart gebracht. Dit heeft geleid tot een voorstel aan de schuldeisers: Aanbod: 10% sanering, JP Natura. Daarnaast is er een aanvraag voor aanvullende bijstand ingediend.

Naam is gefingeerd.

Colofon

Auteurs:

Aygul Keskin (Gemeente Den Haag), Monica Rijnenberg-Kienhuis (Gemeente Den Haag), Ingrid Leentvaar (Gemeente Den Haag), Sadik Harchaoui (Society Impact) en Marieke van der Zanden (Society Impact).

Ontwerp:

Dimitri Mau-Asam, Dimardesign BNO

Op alle teksten is het auteursrecht van toepassing. Als u voornemens bent informatie over te nemen (geheel, gedeeltelijk of in bewerkte vorm, voor eigen gebruik, publicatie of onderzoek) is dat mogelijk mits u een correcte bronvermelding hanteert.

Aan dit stuk kunnen geen rechten worden ontleend.

Den Haag

